CLEMENS ALEXANDRINUS LOCIS NONNULLIS EMENDATUR.

In Clementis Alexandrini Protreptico pag. 7 Sylb. (p. 21 Potter.) editur: *ὁ δὲ (Διαγόρας ὁ Μήλιος) Ἡρακλέα ἐκ ξύλου λαβὼν κατεσκευασμένον (ἔτυχε δὲ ἕψων τι οἴκοι, οἷα εἰκός) εἶα δή, ὦ Ἡράκλεις, εἶπεν· νῦν σοὶ ἤδη καιρὸς ὥσπερ Εὐρυσθεῖ ἀτὰρ δὴ καὶ ἡμῖν ὑπουργῆσαι τὸν τρισκαιδέκατον τοῦτον ἆθλον καὶ Διαγόρᾳ τοῦτον παρασκευάσαι, κᾆτ' αὐτὸν εἰς τὸ πῦρ ἐνέθηκεν ὡς ξύλον.* Sensu vacuum et corruptum est *τοῦτον* in verbis *Διαγόρᾳ τοῦτον παρασκευάσαι*, sed certa emendatione corrigo *τοὖψον*. Miror id non vidisse Potterum quum ex Epiphanio p. 512 haec verba describeret: *ἄγε δή, Ἡράκλεις, τὸν τρισκαιδέκατον ἆθλον ἐκτελῶν πάρελθε τὸ ὄψον ἡμῖν ἑψήσων.* In Codicibus antiquioribus littera *ψ* eam habet formam, ut vix a *τ* distingui possit, unde factum est ut saepissime *ψ* et *τ* confunderentur, praesertim in *ψυχή*, *εὐψυχία*, *εὐψύχως*, *εὐψυχεῖν* et *τύχη*, *εὐτυχία*, *εὐτυχῶς*, *εὐτυχεῖν*. Subiiciet rem oculis Bastius in Commentatione Palaeogr. p. 726 et 739. et exempla passim reperiuntur. Hesychius inter *Ἀτίσεις* et *Ἀτίταλλον* posuit *Ἀτισιλινοῖς*, in quibus Bentleius (ad Millium p. 37) agnovit Homerica: *Ἀψῖσι λίνου*. Paene cernimus oculis unde *ατισι* sit natum. Sic igitur ΤΟΥΨΟΝ in ΤΟΥΤΟΝ abiit, non tantum apud Clementem, sed etiam apud Alexidem Athenaei p. 379 B. ubi in Marciano et apographis scriptum est:

τὸν ὀψοποιὸν σκευάσαι χρηστῶς μόνον
δεῖ τοῦτον, ἄλλο δ' οὐδέν.

cui Piersonus suum *τοὖψον* reddidit, ut est apud Philemonem Athenaei p. 288 D:

ὡς ἵμερός μ' ὑπῆλθε γῇ τε κοὐρανῷ
λέξαι μολόντι τοὖψον ὡς ἐσκεύασα.

Hoc tantum addo ψ non tantum in τ ea de causa abire, sed nonnumquam in I depravari obscurata lineola transversa quae T et I distinguit. Quod apud Hesychium legitur: Ἤφασεν: εἰήλαφα sine controversia natum est ex ἐψηλάφα, unde in glossa corrige Ἤφασσεν pro ἤφασεν, ut supra apud Hesychium est Ἀφάσσειν: ψηλαφᾶν.

Eodem modo erratum est apud Phlegontem Trallianum περὶ θαυμασίων cap. X. ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ — υἱαίου καὶ Μάρκου Φουλβίου Φλάκκου: quoniam constat vel ex Fastis Consularibus M. Fulvium Flaccum a. u. c. 628 collegam habuisse M. Plautium HYPSAEUM, apparet υἱαίου natum esse ex Ὑψαίου, quod restituit Meursius.

Hoc ipsum τοὖψον iterum reddendum Clementi est in Paedag. III. p. 104 Sylb. (283 Pott.) in his: ἔτι δὲ αὐτουργικῶς προκομίζειν χρὴ ἐκ τοῦ ταμιείου τὰς γυναῖκας ὧν δεόμεθα καὶ τῷ μύλῳ προσελθεῖν οὐκ αἰσχρὸν αὐταῖς· οὐδὲ μὴν περὶ τὸ ὕψος ἀσχολεῖσθαι ὅπως θυμηρὲς ᾖ τἀνδρὶ ὄνειδος οἰκουρῷ γαμετῇ καὶ βοηθῷ. Restitui δεόμεθα pro δεοίμεθα et αὐταῖς pro αὐτάς, sed restat tertium vitium foedissimum in περὶ τὸ ὕψος ἀσχολεῖσθαι. Requiro hoc loco solitam sollertiam et religionem Reinholdi Klotzii, qui suam infelicem correctiunculam τὸ ὕδωρ pro τὸ ὕψος recepit in textum. Iam tu vides nihil aliud in τὸ ὕψος latere quam τοὖψον. Stultus scriba quum ΤΟΥΨΟΝ haberet ob oculos neque de crasi cogitaret primum τὸ dedit tum quod supererat ΥΨΟΝ in vocabulum bene Graecum ὕψος convertit. Nil isti ultra singula vocabula sapiunt: sententiam sic absurdam exire ne cogitant quidem. Non est ovum ovo similius quam huic vitio vitium in libris commissum apud Plutarchum in Symposiacis VII. I. 3. p. 699 E: διὰ τὸ τῶν μορίων ἑκάστῳ σύμφυτον ὑπάρχειν τὴν πρὸς τὸ ὑγρὸν ἐπιθυμίαν. In ΤΟΥΓΡΟΝ latere τοὖργον primus vidit Doehnerus in *Quaestt. Plutarcheis* Part. III. p. 51. Scriba quum τὸ dedisset quod supererat ΥΡΓΟΝ in vocabulum bene Graecum ὑγρόν refinxit sententiae securus. Luculenter demonstrant errores huiuscemodi Plutarchum et Clementem crasi usos esse, quam scribae passim resolverunt. De Plutarcho copiose id docuit Doehnerus l. l. Similes apud Clementem partim integrae exstant ut in τοὐλάχιστον, τοὔσχατον, προὖπτον,

τοὔδαφος, sed pleraeque nunc obscuratae sunt et perita manu reponendae.

Duo vocabula eiusdem significationis inter se permutata sunt p. 12 Sylb. (38 Pott.) in his: *ἐνταῦθα δὴ τὸ παροιμιῶδες ἐπιφθέγξασθαι ἁρμόττει·*

πατὴρ ἀνουθέτητος παῖδα νουθετεῖ.

imo vero:

πατὴρ ἀνουθέτητος υἱὸν νουθετεῖ,

iubente loci sententia et confirmante metro. Scriptum erat, ut opinor, ΥΝΝΟΥΘΕΤΕΙ et deinde ΥΝΟΥΘΕΤΕΙ et amisso semel sic ΥΝ (*υἱόν*) sciolus aliquis supplevit *παῖδα* *puerum*, quum *filium* deberet.

Miro errore peccatum est in Clementis Paedagogo p. 72 Sylb. (197 Pott.) in his verbis: *τὸ δὲ καὶ φαίνεσθαι καταπληκτικὸν πόρρωθεν τῶν περιόντων ἐστὶ φυγαδευτικόν.* Mendosum esse *περιόντων* apparet. Infeliciter admodum Sylburgius: „*Fortasse rectius παριόντων.*" Dabo locum Clementis unde unusquisque statim veram lectionem eliciat p. 108 Sylb. 296 Pott. *ἀναστρέφει γὰρ ἐπὶ τὴν δέσποιναν ἡ τῆς θεραπαίνης ἀκολασία ἐπιβαθραίνειν ἐνδιδοῦσα τοῖς πειρῶσι τὰ ἥττονα τὸ μὴ εὐλαβεῖσθαι τὰ μείζονα.* Viden pro *τῶν περιόντων* unice verum esse *τῶν πειρώντων*? Adscripsi illum potissimum locum, namque *οἱ πειρῶντες* in tali re passim commemorantur, ut turpe mendum ex eo eluam. Monstrum verbi est *ἐπιβαθραίνειν*, tu repone *ἐπιβάθραν ἐνδιδοῦσα* — *τοῦ μὴ εὐλαβεῖσθαι τὰ μείζονα.*

Hoc quoque non infrequens est vitium quod haesit apud Clementem p. 103 Sylb. 282 Pott. *λούειν δεῖ τὸ σῶμα διὰ τὴν ἄσην τὴν ἐπιφυομένην αὐτῷ.* Scribae confundunt *τὴν ἄσην*, id est *τὴν ἀηδίαν, τὴν ἀνίαν*, et *τὴν ἄσιν*, id est *τὸν ῥύπον, τὴν ἀκαθαρσίαν*, idque sine mora reponendum.

C. G. Cobet.